

EESTI RAAMATUKOGUHOIDJATE ÜHINGU TEGEVUS 2019. AASTAL

Liikmeskond

31.12.2019 kuulus Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingusse (ERÜ) 764 tegevliiget, sh kuus auliiget. ERÜ auliikmed on Rein Aru, Ivi Eenmaa, Linda Kask, Reet Oruste, Heino Räim ja Krista Talvi. ERÜ toetajaliikmed on Harju Maakonnaraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Pärnu Keskraamatukogu, Valga Keskraamatukogu ja Viljandi Linnaraamatukogu.

2019. aastal kasvas liikmete arv kahe võrra: liikmeks astus 23 uut liiget, aasta jooksul lahkus ERÜst erinevatel põhjustel 21 liiget. Aastakoosoleku ja raamatukogupäevade ajal toimunud kampaania „Liitu ERÜga!“ tõi ühingusse 19 uut liiget.

Liikmemaks oli tasumata 2019. aasta eest 311-l, neist pooltel ka 2018. aasta eest.

Liikmete üldkoosolek

ERÜ liikmete üldkoosolek toimus 28. veebruaril Rahvusraamatukogu konverentsisaalis, osales 180 liiget ja volitusi oli 236 (kokku 416 liiget). Kuulati ja kinnitati ERÜ 2018. tegevus-, finants- ja revisjonikomisjoni aruanne ning 2019. aasta kava. ERÜ struktuuriüksuste juhid rääkisid oma tegevusest ja plaanidest. Valimisi seekord ei toimunud.

Juhatus, revisjonikomisjon ja büroo

ERÜ juhatus oli 2019. aastal üheksaliikmeline: juhatuse esimees Katre Riisalu, juhatuse esimehe asetäitjad Asko Tamme ja Krista Visas ning liikmed Ülle Kuuse, Gerli Lehemets, Kristina Pai, Ülle Siska, Piia Salundi ja Tuuliki Tõiste.

Juhatus pidas kolm koosolekut:

Aasta esimene koosolek 6. veebruaril oli traditsiooniliselt laiendatud koosseisuga, kus osalesid struktuuriüksuste juhid. Tehti kokkuvõtte eelmise aasta tegemistest, alanud aasta plaanidest ning suurematest ettevõtmistest. Juhatus arutas ERÜ kõne- ja aastakoosoleku korraldamist jm.

17. juunil oli koosolek Pärnu Keskraamatukogus. Kõne all oli raamatukogupäevade, mõttetalgute „KOVid ja kohalikud raamatukogud“ ja Balti raamatukoguhoidjate kongressi korraldamine. Teisel päeval järgnes ühisseminar Läti ja Leedu raamatukoguühingute juhatustega.

22. novembril osalesid juhatuse koosolekul Justiitsministeeriumi taasühiskonnastamise talituse nõunik Emma Bachmann ja talituse juhataja Merike Sirendi ning Kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik Ülle Talihärm. Justiitsministeeriumi ametnikud põhjendasid ümberkorralduste vajadust vanglaraamatukogudes.

Kõikidel juhatuse koosolekutel arvati välja ja võeti vastu uusi liikmeid ning arutati jooksvaid küsimusi. Pakilist otsustamist nõudvaid küsimusi arutati ja otsuseid võeti vastu mitmel korral kirjalikult elektrooniliselt.

Revisjonikomisjoni kuulusid Rutt Enok, Ruth Hiie ja Katrin Niklus.

ERÜ büroos oli tööl üks inimene, Reet Olevsoo.

► **Esinemised, ettekanded:**

Katre Riisalu. Balti riikide raamatukoguühingute piiriülesest koostööst. IFLA raamatukoguühingute sektsioon, 26. august 2019, Ateena

Katre Riisalu. Eesti raamatukogude hetkeseis ja arenguvõimalused. Video-intervjuu Venemaa rahvusraamatukogule projekti „Uue põlvkonna raamatukogud Venemaal“ raames. Ateena

Katre Riisalu. Eesti rahvaraamatukogud 21. sajandil. X rahvusvaheline raamatukogude foorum, 21. september 2019, Lviv

Katre Riisalu. Eesti Raamatukoguhoidjate ühingu tegevusest. Raamatukoguhoidjate kutsekoolitus. 15. märts 2019, Tallinn

Katre Riisalu. Eesti raamatukogudest ja ERÜ tegevusest. Eesti, Läti ja Leedu raamatukogu ühingute juhatuste ühisseminar, 18. juuni 2019, Pärnu

Katre Riisalu. Eesti raamatukoguhoidjate Ühingu tegevusest. Leedu Kaunase piirkonna raamatukoguhoidjate õppereis Eestis. 2. oktoober 2019, Tallinn

Katre Riisalu, Reet Olevsoo. Eesti raamatukoguhoidjate ühingu tegevusest. Kohtumine Venemaa raamatukoguhoidjate ühingu esindajatega. 18. märts 2019, Tallinn

Katre Riisalu. Eesti rahvaraamatukogud 21. sajandil. Ümarlaud Peterburi raamatukogude juhtidega, 27. september, Tallinn

Katre Riisalu. Ametnike välitööd Kagu-Eestis. Paneel arutelu „Rahvaraamatukogud: riik ja kohalik omavalitsus“. 12. august 2019, Treski küün

Kristina Pai. ELNET Konsortsiumi töödest-tegemistest-plaanidest. Eesti, Läti ja Leedu raamatukogu ühingute juhatuste ühisseminar, 18. juuni 2019, Pärnu

Piia Salundi. Projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“. Eesti, Läti ja Leedu raamatukogu ühingute juhatuste ühisseminar, 18. juuni 2019, Pärnu

Asko Tamme. Tartu Linnaraamatukogu uued teenused. Eesti, Läti ja Leedu raamatukogu ühingute juhatuste ühisseminar, 18. juuni 2019, Pärnu

Asko Tamme. Tartu linnaraamatukogu projektidest TartuFic ja Jutupeatus. Seminar Prantsuse raamatukogujuhtidele, 3. aprill 2019, Tallinn

Asko Tamme. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu visioonidokument ja rahvaraamatukogu teenuse kvaliteedi mudel - abimaterjal raamatukogu hindamiseks. Mõttevahetus“ Kohalik omavalitsus ja raamatukogu“, 23. oktoober, Pärnu

Krista Visas. Eesti ID-kaardist ja selle kasutamise võimalustest riigiga suhtlemisel ja teenuste kasutamisel. Seminar Prantsuse raamatukogujuhtidele, 3. aprill 2019, Tallinn

Krista Visas. Uued e-teenused Eesti raamatukogudes. Eesti, Läti ja Leedu raamatukogu ühingute juhatuste ühisseminar, 18. juuni 2019, Pärnu

Reet Olevsoo. Kutse andmine. Raamatukoguhoidja kutsekoolituse IV moodul. 14. märts, Tallinn

ERÜ avalikud pöördumised, kampaaniad jm

---

11. jaanuaril läks ERÜst välja märkukiri kõikidele omavalitsustele Eestis seisukohaga, et kohalikud omavalitsused kui raamatukoguhoidjate tööandjad võiksid võtta kultuuriministeriumi ja TALO palgakokkuleppe aluseks ka raamatukogutöötaja palga määramisel, mille järgi kultuuritöötaja brutotöötasu alammäär on 2019. aastal vähemalt 1300 eurot.

30. jaanuaril toimus Rahvusraamatukogus ümarlaud "Kas eesti kirjandus lahkub koolist?", mille korraldasid Tallinna Kirjanduskeskus, Eesti Emakeeleõpetajate Selts, Tammsaare ja Vilde Sõprade Selts ja Eesti Rahvusraamatukogu. Ümarlaua kokkukutsumine oli ajendanud murest, et eesti laste teadmised eesti kirjandusest on aina kehvemad. Ümarlual toodi välja mitmed tõsised mured eesti kirjanduse õpetamises koolides ja rõhutati, et eesti kirjanduse õpetamine peab olema eesti kooli kui rahvusriigi kooli üks kindlaid prioriteete. Väljatoodud tõsiasjadest lähtuvalt tegid 1.02.2019 Eesti Emakeeleõpetajate Selts, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, Tallinna Kirjanduskeskus ja Tammsaare ja Vilde Sõprade Selts avaliku pöördumise Haridus- ja Teadusministeeriumi poole. Pöördumise tekst: <https://tammsaarevildeselts.files.wordpress.com/2019/02/c39cmarlauapc3b6c3b6rdumine.pdf>

21. märtsil Jõhvi Vallavalitsusele, Jõhvi Vallavolikogule saadetud pöördumine oli ajendatud avalikkuse ette toodud olukorrast Jõhvi vallas, kus vallavanem lõpetas töölepinguid töötajatega. Nende hulgas oli ka aastaid Jõhvi Keskraamatukogu juhtinud Ingrid Spitz. Direktori tööle vallavanemal väidetavalt etteheiteid ei olnud. ERÜ kirjutas tõdeti, et raamatukogu on alati olnud poliitiliselt neutraalne asutus, inimeste töölevõtmise ja töötamise alus on ikkagi kompetents ja töötulemused. Juhatuse märkis, et see on ohu märk, kui erialaselt pädevad inimesed peavad taanduma võimuvõimude eest. Kirja avaldas oma leheveergudel ka Põhjarannik.

11. novembril jõudis Postimehe vahendusel meediasse uudis, et alates detsembrist vanglate raamatukoguhoidjad enam tööle ei tule, sest justiitsministeeriumi hinnangul ei ole raamatukogusid vangidele vaja. Justiitsministeeriumi vanglate asekancleri sõnul pole põhjuseks otsene rahapuudus, vaid soov seda paremini kasutada, sest raamatukogul puudub taasühiskonnastamise seisukohalt oluline roll. ERÜ soovib nägi vanglaraamatukogude töö suuremahulises reorganiseerimises suurt kahju, sest raamatukogude töö on kinnipeetavate taasühiskonnastamisele protsessis suur positiivne panus. Samal päeval saatis ERÜ juhatuse avaliku kirja justiitsministrile ja avalikustas selle ka meedias. Meie avalduse peale vallandus ajakirjanduses arutelu ja vanglaraamatukogud said suure positiivse toetuse osaliseks. Justiitsministeerium vastas kirjalikult ja põhjendas uut töökorraldust vanglaraamatukogudes. Toimus ERÜ juhatuse ja justiitsministeeriumi ametnike kohtumine, kuid edasist koostööd ei ole järgnenud.

Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) alustas 1. oktoobril küberturvalisuse kampaaniaga, mis keskendus küberteadlikkuse tõstmisele vanemaealiste seas. ERÜ kui kampaania koostööpartner korraldas 20. novembril koostöös RIA-ga „Ole IT-vaatlik“ nõuandepäeva. Üle saja raamatukogu üle Eesti pakkusid eelkõige vanemaealistele internetikasutajatele mõeldes abi küberturvalisuse küsimustes.

Kultuuriministeerium alustas 2019. aastal kultuuripoliitika uute eesmärkide ja visiooni aastani 2030 välja töötamist. Alusdokumendi koostamiseks kutsus ministeerium kõigi kultuurivaldkondade esindajaid registreeruma teemarühmadesse, et valdkondlikud teadmised jõuaksid alusdokumendi. Aasta jooksul toimusid erinevad arutelud, kohtumised, seminarid kus ERÜst osalesid Katre Riisalu, Tuuliki Tõiste, Krista Visas, Reet Olevsoo.

Kutsekoja eestvedamisel valmis kultuuri ja loometegevuse tulevikuvaade tööjõu- ja oskuste vajadustele. Uuringuaruandes oli vaatluse all ka raamatukogundus. Lõppdokumendi valmimisse olid kaasatud mitmed raamatukoguhoidjad ning valminud kokkuvõttele andis eksperthinnangu juhatuse esinaine Katre Riisalu.

Justiitsministeerium alustas kevadel 2019 Euroopa direktiivi "Autoriõigus ja sellega seotud õigused digitaalsel ühtsel turul" ülevõtmisprotsessi Eestis. Selleks kutsuti kokku erinevad huvigrupid, sh raamatukogude esindajad, ERÜ esindajana osales Tuuliki Tõiste. Kärt Nemvalts andis ülevaated direktiivi peatükkide kaupa, selgitas põhjenduspunkte ja kogus ettepanekuid ja kommentaare huvigruppidele. Sarnased seminarid jätkuvad 2020, direktiivi ülevõtmise tähtaeg on juuni 2021.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu teenetepreemia 2018

- Reet Kappo, Põlva Keskraamatukogu
Suure panuse eest raamatukogunduse arendamisse ja Põlva Keskraamatukogu aastatepikkuse mõtestatud ja tasakaaluka juhtimise eest.

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastapreemia 2018

- Maris Nool, Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu
Aktiivse ja tulemusliku erialase tegevuse, raamatukoguhoidja ametit väärtustava virtuaalnäituse „Sajandi raamatukoguhoidjad“ veebilehe arendamise ning pühendunud töö eest Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogus.

Aasta maaraamatukoguhoidja 2018

- Ainika Mägi, Tilsa raamatukogu vabatahtlik (alates 2018)
Mitmekülgse tulemusliku ja huvitava tegevuse eest laste lugemise arendamisel.

Aasta lasteraamatukoguhoidja 2018

- Ädu Neemre, Tartu O. Lutsu nim. Linnaraamatukogu.
Mitmekesise ja sütitava tegevuse eest laste lugemishuvi arendamisel, lasteraamatukoguhoidjate täiendkoolituste korraldamisel ja kirjanduselu edendamisel.

Aasta kooliraamatukoguhoidja 2018

- Anne Ojaste, Põlva Gümnaasiumi raamatukogu, Põlva Kooli raamatukogu
Kooliraamatukogunduse uuendusmeelse arendamise eest Põlvamaal.

Parim noor raamatukoguhoidja 2018

- Mirjam Kaun, Tallinna Keskraamatukogu
Eesti riigi 100. sünnipäevale pühendatud raamatukogude ühisprojekti „Kunst raamatukokku“ eduka läbiviimise ja raamatukogude poolt noortele suunatud tegevuste rikastamise eest.

Aasta tegu linnaraamatukogus 2018

- Tartu Oskar Lutsu nim Linnaraamatukogu projekt „Jutupeatuse ehk 100 Eesti ilukirjandusteost avalikus ruumis“
Kirjanduse populariseerimise ja avalikus ruumis nähtavaks tegemise eest, mis sai teoks projekti „Jutupeatuse ehk 100 Eesti ilukirjandusteost avalikus ruumis“ raames koostöös rahvaraamatukogudega üle Eesti.

Aasta tegu teadusraamatukogus 2018

- Tartu Ülikooli Raamatukogu
Tulevikku suunatud raamatukogu uuendamine, mis võimaldab üliõpilastele ja õppejõududele pakkuda paremat ja innovaatilisemat raamatukoguteenust.

Aasta tegu erialaraamatukogus 2018

- Pärimusmuusika Keskus MTÜ, Pärimusmuusika teabekogu
Veebikogumiku „Pärimusmuusika noodikogu“ loomise ja täiendamise ning noodivihikute väljaandmise eest.

Ajakirjandusauhind

- Urmas Lauri, Lääne Elu ajakirjanik
Artiklitesari raamatukogudest ajalehes Lääne Elu.
- Tuuli Jõesaar, Eesti Päevaleht
Tallinna kooliraamatukogu sulgemist kajastanud kirjutis Eesti Päevalehes, mis saavutas laiemal ühiskondliku kõlapinna.

Raamatukogude sõber

- Mikk Lõhmus, Lääne-Nigula vallavanem
Raamatukoguhoidjate ja raamatukogude väärtustamise ning mõistmise eest, et maaraamatukogud on olulised kooskäimise kohana ja kultuurikandjad, valla kultuurielu elavdajad ning maal elava inimese elukvaliteedi parandajad.

F. Puksoo auhind

- F. Puksoo auhinna vääriliseks hindas komisjon Piret Lotmani koostatud monograafia „Eesti Rahvusraamatukogu 1918–2018“. Auhind anti üle 18. oktoobril Tartu Ülikooli raamatukogus toimunud Friedrich Puksoo päeval. Komisjoni liikmed Merike Kiipus, Ilmar Vaaro ja Aira Võsa tõdesid võidutööd kommenteerides, et see ei ole pelgalt ühe raamatukogu ajalugu, vaid tegemist on raamatukogundusalast maailmapilti avardava teosega Eestis.

- Tunnustus
Komisjon tunnustas Kaspar Kolki uurimusi „„Vana Tallinna raamatukogu“ kolm allikat: komplekteerimisest 16. sajandil“ ja „Dessimation and Survival of a Book Printed in 17th-century Tartu: The Case of Johannes Gezelius' Lexicon Graeco-Latinum (1649)“.
Tunnustuse pälvis ka kolmas nominent, milleks on kirjandus- ja kultuurilooline andmebaasveebileht „Tartu ilukirjanduses“ (<https://teele.luts.ee/>) ning selle põhjal valminud teejuhid „Kirjanduslikud (eksi)rännakud Tartus“ ja „Emajõe pääl. Hajakirjanduslikud rännakud Emajõel“.

F. Puksoo auhinda annavad koostöös välja ERÜ ja Tartu Ülikooli Raamatukogu.

Kõikide tunnustustega kaasnes Kultuurkapitali rahaline preemia ja Riho Hüti vitraaž.

Ivi Tingre Fond

Rahvuskultuuri Fondi Ivi Tingre allfondi laekus kaks taotlust. ERÜ juhatuse otsusega anti stipendium TÜRI käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna raamatukoguhoidjale Ülle Mölderile Plantin-Moretuse Muuseumi raamatukogu ja arhiivi külastamiseks näituse "Plantiinid Tartu Ülikooli raamatukogus" koostamiseks.

Raamatukoguhoidja kutse andmine

► Kutsekomisjoni tööst 2019. aastal.

Kutsekomisjon alustas uut aastat sobiva veebikeskkonna otsimisega kutse taotlejatele dokumentide esitamiseks ja kutse- ning hindamiskomisjonile nendega edasi töötamiseks. 2. aprillil toimus Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogus ERÜ kutse- ja hindamiskomisjoni koosolek, kus Anne Uukkivi tutvustas lähemalt *Google Sites*’i keskkonda, mis peale arutelu ja küsimusi otsustatigi kasutusele võtta. Otsustati, et taotlejatele koostatakse selgitavad videod. 5. septembril korraldati Rahvusraamatukogus teabepäev, et rääkida raamatukoguhoidja kutsestandardist ning juhtida osavõtjate tähelepanu kutse andmisega seotud küsimustele (Jüri Järs); tutvustada *Google Sites*’i keskkonda kutse taotlejatele nõutavate dokumentide esitamiseks (Anne Uukkivi); kõnelda hindamiskomisjoni 2018. a. kogemustest arengumapi koostamisel ning esitatavatest tõendusmaterjalidest, vestluse osast kompetentside hindamisel (Ilmar Vaaro, Kai Kalvik) ning rääkida raamatukoguhoidja kutse kompetentsusnõuete koolitusest (kutsekoolitusest) (Margit Jõgi).

► Kutse andmine

Kutsetaotlemise avaldusi ja dokumente võeti vastu ERÜ büroos 1. septembrist 1. oktoobrini. Hindamiskomisjoni liikmeteks nimetas kutsekomisjon taas Ilmar Vaaro (esimees), Kai Kalviku ja Katrin Nikluse. Raamatukoguhoidja kutse taotlejaid oli kokku 11. Vestlus taotlejatega toimus 15. oktoobril Rahvusraamatukogus. 11. novembril toimunud kutsekomisjoni koosolekul kuulati hindamiskomisjoni tulemusi, arutati, esitati küsimusi ning otsustati, et raamatukoguhoidja kutse antakse 9 taotlejale: 7-le tase 6 ja 2-le tase 7.

2005–2019 on ERÜ kutsekomisjon välja andnud 1035 kutset raamatukoguhoidjatele, kõik on saanud kutsetunnistuse, mis on kantud riiklikusse kutseregistrisse. Riikliku kutseregistri andmeid korrastab ja selle eest vastutab SA Kutsekoda.

Üritused, koolitused

▶ **Kõnekoosolek**

Kõnekoosolek "Raamatukogu erakondade kultuuripoliitikas" toimus 28. veebruaril ja sinna olid kutsutud Riigikogu valimistel osalenud erakondade esindajad, et tutvustada erakondade suhtumist raamatukogudesse ja diskuteerida raamatukogude rolli üle tänapäeva ühiskonnas. Debatti juhtis Eesti Rahvusringhäälingu ajakirjanik Joonas Hellerna. Osalesid nii sel ajal veel ametis olnud kui ka tulevane kultuuriminister. Kõnekoosolekul tunnustati parimaid 2018. aasta raamatukoguhoidjaid.

▶ **Raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“**

20.–30. oktoobrini toimusid traditsioonilised üleriigilised raamatukogupäevad „Kohtume raamatukogus“. Raamatukogupäevad loovad soodsama pinnase tutvustamiseks ühiskonnas laiemalt raamatukogudes leiduvat ja toimuvat. Kümne päeva sees oli raamatukogudes sadu ettevõtmisi, erialakogukond kogunes mitmel ühisüritustel.

Raamatukogupäevade avapäeval Kose Kultuurikeskuses 21. oktoobril osales 100 raamatukoguhoidjat üle Eesti. Avapäev oli mõjutatud üleriigilisest eesti keele aastast ning laulu- ja tantsupeo juubeliaastast. Sõna said Tartu Ülikooli raamatukogu direktor Krista Aru, Keeleinspektsiooni peadirektor Ilmar Tomusk ning Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse tegevjuht Sten Weidebaum. Kokkutulnuid tervitasid Katre Riisalu ja Kose vallavanem Merle Pussak, toreda muusikalise tervitusega esinesid Kose Muusikakooli õpilased. Päeva juhtis Kristina Pai. Sisukas päev sai teoks Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ja Kose raamatukogu koostöös.

Traditsioonilisel mälumängul osales 11 võistkonda, küsimused koostas ERÜ juhatus. Suurima punktiskoori kogus Lääne Maakonna Keskraamatukogu võistkond (Krista Kumberg, Kersti Brant, Liisu Liiv), teine koht kuulus Harjumaa esindusele (Lea Kepnik, Marika Alter, Meeli Sõlg) ning kolmandad olid Tallinna Keskraamatukogu mälumängurid (Sille Ross, Triinu Rannaäär, Pille Talioja).

22. oktoobril toimus XII teadus- ja erialaraamatukogu päev EKAs (osales 88 inimest). Tutvustati tunnustusele esitatud aasta tegusid teadus- ja erialaraamatukogus, millele järgnes ettekannete plokk, huvilistele tehti ringkäik EKA uues majas, s.h raamatukogus. Päeva juhtis Tuuliki Tõiste ning see sai teoks koostöös EKAgaga.

30. oktoobril Pärnus Keskraamatukogus toimunud maaraamatukoguhoidja päevast sai osa 86 raamatukoguhoidjat. Ettekannetes käsitleti Pärnut kui kuurortlinna. Traditsiooniliselt tunnustati sel päeval ka tiitli "Aasta maaraamatukoguhoidja 2019" nominente. Päeva juhtis Krista Visas.

Võistlusele „Infootsing internetist 2019“ registreerunud 46st osalejast saatsid 9. oktoobril toimunud eelvoorus oma vastused ära 38. 29. oktoobril võistlesid Tartus, Eesti Ettevõtluskõrgkoolis Mainor, kümme finalist, igaüks esindamas oma raamatukogu või õppeasutust. Esikolmiku moodustasid Annemari Parmakson (Tallinna Keskraamatukogu), Elo Vent (Tartu Ülikooli infokorralduse üliõpilane) ja Marion Talli (Lääne-Virumaa Keskraamatukogu). 2020. aastal on seega Tallinna Keskraamatukogu kord infootsinguvõistlust korraldada. Tänavuse võistluse õnnestumisele aitasid kaasa Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor ja Tartu Ülikooli ühiskonnateaduste instituut.

Raamatukogupäevade ajal sai teoks ka juba aastaid juhatuse mõtteis olnud üritus. Koostöö arendamiseks kohalike omavalitsustega korraldati 23. oktoobril Pärnu Keskraamatukogus mõttevahetus „Kohalik omavalitsus ja raamatukogu“. Kohtumise eesmärgiks oli rääkida omavalitsusjuhtidele raamatukogude rollist ja mõjust ühiskonnas, tutvustada raamatukogude uusi

teenuseid ja võimalusi, esitleda häid näiteid juba toimunud töö ümberkorraldamisest raamatukogudes jm. Tulemust võib lugeda positiivseks, sest osalenud omavalitsusjuhid tunnistasid, et mitmed küsimused said vastuse või kuulnud ettekanded selgitasid raamatukogudepoolseid seisukohti.

Raamatukogupäevade eel said kõik soovijad plakati, mis ka seekord valmis kirjastuse „Koolibri“ kaasabil ja toetusel.

▶ **Strateegilise juhtimise koolitus rahvaraamatukogude juhtidele**

21. sajandi visioonidokumendi ning rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudeli edasiarendusena alustas ERÜ koostöös partneritega Creativity Lab-st strateegilise juhtimise koolitusprogrammiga rahvaraamatukogude juhtidele, et tõsta osalejate juhtimisalast võimekust. Osales 22 raamatukogu direktorit, arendus- ja turundusjuhti suurematest ja väiksematest raamatukogudest üle Eesti.

2019. aasta toimus kaks kahepäevast moodulit:

Esimeses moodulis olid vaatluse all strateegilise juhtimise põhimõtted, pikemaajaliste sihtide kirjeldamine (missioon ja visioon), sise- ja väliskeskonna analüüsimine jm. Samuti uuriti kuidas korraldada raamatukogudes arengukava täitmise seiret, riskide hindamist ja nende maandamist ning kuidas kasutada teisi igapäevases töös vajalikke tööriistu. Moodul toimus 3.-4. oktoobril Tallinna Keskraamatukogus.

Arendusprojektide juhtimise moodulis käsitleti strateegia elluviimist, strateegia seostamist erinevate arendusprojektidega, et viia ellu tegevusi või muudatusi. Vaadeldi kuidas kasutada teenusedisaini tööriistu raamatukogude poolt pakutava analüüsimiseks ja täiustamiseks ning uuriti, kuidas kvaliteetsed arendusprojektid aitavad kaasata tehnoloogilisi lahendusi testida ja juurutada. Moodul toimus 14.–15. novembril Tallinna keskraamatukogus.

▶ **Nikky Smedley lugude jutustamise töötuba**

Koostöös *Creativity Lab-i* ja Briti Nõukoguga 26. novembril toimunud rahvusvaheliselt tuntud loojutustaja Nikky Smedley töötoas "Kuidas rääkida laste keeles? Lugude jutustamine raamatukogudes" räägiti kuidas kõnetada väikseid küllastajaid kui ka raamatukogudes, kuidas luua keskkonda, mis oleks üheaegselt põnev, lõbus ja hariv, kuidas muuta loojutustamine kaasahaaravaks jm.

Projektkonkurss „Raamatukogud-museumid-noored“

Kultuuriministeeriumi valitsemisala arengukavas 2019–2022 on välja toodud, et oluline on pöörata suuremat tähelepanu laste lugemisharjumuste kujundamisele ja edendamisele. Sellele aitab kaasa laste ja noorte teadlikkuse suurendamine kultuuriasutuste võimalustest. 2019. aastal korraldas ERÜ kolmandat korda valdkonnaülese projektkonkursi "Raamatukogud-museumid-noored", et anda omapoolne panus kultuuri- ja mäluasutuste koostööle noorteorganisatsioonidega, kaasata noori kultuuritegevustesse ja -loomesse ning laiendada mitteformaalse õppe võimalusi.

Et projektide kirjutamine lodusamalt sujuks toimus 22. jaanuaril koolitus „Projektkirjutamise ABC“, kus rahvaraamatukogude töötajatele tutvustati võimalikke rahastusallikaid, eelarve planeerimine ja projektide koostamise algtõdesid, aga ka levinumaid vigu.

Konkursile esitati 11 taotlust, mida hindas viieliikmeline hindamiskomisjon, rahuldati 10 projektitaotlust.

Detsembris toimunud projektkonkursi kokkuvõtval seminaril tutvustati tänavu toetuse saanud projekte: Tallinna Keskraamatukogu luuletöötubades õppisid noored luulet looma ja esitlema; Ristil peeti kohalikku ajalugu tutvustava „Risti raamatu“ ainetel fotojahti ja loodi raamatut tutvustav videoklipp; Valgamaa ilu jäädvustati fotodele

(<https://lounapostimees.postimees.ee/6818745/valgamaa-ilu-puuti-piltidele>); Keila kandi noored autorid kirjutasid, illustreerisid ja kõitsid professionaalsete juhendajate käe all oma isikupärased raamatud; Sõru Muuseumi eestvedamisel valmis Emmaste valla vaba aja võimalusi tutvustav infovoldik; Tartu Ülikooli Muuseum sai kogumisaktsiooni käigus ülikoolimälestuste võrra rikkamaks. Rannu kihelkonna kohta valmis meeleolukas trükis noorte tehtud fotode ja fantaasialugudega; Tallinna Linnamuuseum kaasas noored muuseumi kakskeelse haridusprogrammi sisu loomisesse; Karula piirkonnas pöörati rõhku kohaliku toidupärandi kogumisele, säilitamisele ja tutvustamisele; Vändra kandis digiteeriti innovatsioonimalevas ajaloolisi fotosid ja kõrvutati need näitusel tänapäevaste fotodega (Valla Teataja nr 17, lk 4
http://www.pparnumaa.ee/documents/17492607/19632609/VT_august_2019_s.pdf/206660ff-6846-482e-93f9-8d2759120825).

Projektikonkursiga on kaasa aidatud noorte aktiivsele kaasamisele kultuuritegevustesse ja -loomesse ning mälu- ja noorteesutuste koostööl. Enamik konkursil osalenud projektipartneritest plaanib koostööd jätkata.

Kokku osales: 8 raamatukogu, 4 muuseumi, 10 noortekeskust ja 226 noort.

Struktuuriüksuste tegevus

2019. aastal tegutses 3 sektsiooni, 4 toimkonda, kaks töörühma, Noorteklubi ja Eks-klubi.

- ▶ **Erialaraamatukogude sektsioon**, juht Ülle Kalvik, Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli raamatukogu; Ivika Rande TÜ Kliinikumi Medinfo Keskus (alates 27. november) Ülevaade tegevusest sektsiooni kodulehel: <https://eryerialaraamatukogud.weebly.com/>

Erialaraamatukogude sektsiooni juhatus koosseisus Ülle Kalvik, Edith Hermann, Aire Härmask, Ülle Kuuse ja Sirje Peedu sai kokku kolmel korral. Jätkati infolehtede saatmist sektsiooni liikmetele, kokku on ilmunud 5 infolehte. Samuti on jätkunud eelmisel aastal alustatud kuu sünnipäevalaste õnnesoovide saatmine sektsiooni kodulehe kaudu ning tagasiside kogumine sektsiooni liikmetelt.

Kevadine teabepäev teemal „Raamatukogud – uurimistöö toetajad“ toimus 26. aprillil Arvo Pärdi Keskuses.

12.-15. augustini osales 17 sektsiooni liiget koolitusreisil Krakowisse, mille käigus külastati mitmeid raamatukogusid ning seminari käigus diskuteeriti teemal, kuidas IKT avaldab mõju raamatukoguhoidja elukutsele ning kuidas raamatukoguhoidjad tulevad toime rollide paljususega.

Erialaraamatukogude sektsiooni poolt oli üks ettekanne XII teadus- ja erialaraamatukogu päeval. Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivaraamatukogu projektijuht Helle Maaslieb tutvustas trükisepärandi digiprojekti "Eesti keele ja kirjanduse ning omariikluse allikad".

26. oktoobril tähistati sektsiooni 20. aastapäeva plaanivälise üritusega Tallinna Loomaaias. Külastati ka loomaaia raamatukogu, kus Uve Ramst andis ülevaate raamatukogu fondidest ja tegevusest.

Traditsiooniline aastalõpu teabepäev oli 27. novembril Sisekaitseakadeemias. Järgmiseks kolmeks aastaks valiti sektsioonile uus juhatus, mille esimeheks sai Ivika Rande TÜ Kliinikumi Medinfo Keskusest. Juhatuse liikmeteks valiti Ehtel Tuisk Tartu Tervishoiu Kõrgkooli raamatukogust, Helle Maaslieb Eesti Kirjandusmuuseumi arhiivaraamatukogust, Jaana Kulbin Sisekaitseakadeemia raamatukogust ja Toomas Schvak Arvo Pärdi Keskuse raamatukogust. Sektsiooni rändauhinna sai seekord Aire Härmask

2019. aastal on sektsiooniga liitunud 1 uus liige, lahkunud 3 liiget ning nimekirjas on praegu 58 liiget.

- ▶ **Kooliraamatukogude sektsioon**, juhi k.t Maie Põiklik, Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool.
Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/61-kooliraamatukogude-sektsioon#a2019>

Kooliraamatukogude sektsiooni juhatus koosseisus Maie Põiklik (juhataja kt), Sirje Riitmuru, Lea Paasik, Eelika Rand, Kadri Sildnik, Eda Tiismaa sai aasta jooksul kokku kolmel korral.

19. märtsil toimus HTM-s kohtumine Signe Granströmiga, et arutada kooliraamatukogude olukorda ning töökorralduse aluste muutmise vajadust.

18. aprillil toimunud teabepäeval Tartus osales 85 ja 18. novembril Tallinnas 67 kooliraamatukoguhoidjat. 7.–9. augustil toimunud suveseminaril Haapsalus oli osalejaid 42.

Kooliraamatukogude sektsiooni juhatus osales ka SA Kutsekoda OSKA programmi tööjõu- ja oskuste vajaduse analüüsis (M. Põiklik) ja ametnike välitööol „Rahvaraamatukogud: riik ja kohalik omavalitsus“ Treski küünis.

- ▶ **Maaraamatukogude sektsioon**, juht Lea Rand, Toila Vallaraamatukogu.
Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/62#a2019>

Maaraamatukogude sektsioon töötas tavapärasel rütmil. Toimus kaks sektsiooni koosolekut, kevadine teabepäev, suveseminar ja maaraamatukoguhoidja päev, mis traditsiooniliselt lõpetab üleriigilised raamatukogupäevad. Jätkuvalt on probleemiks maakondade esindatus sektsioonis. Maaraamatukogude esindajaid ei ole Läänemaalt ja Järvamaalt, info vahendajatena tegutsevad maakonna keskraamatukogude töötajad.

25. märtsil said traditsioonilisel kevadisel teabepäeval Rahvusarhiivi Noora majas kokku maaraamatukogude hoidjad üle Eesti.

Maaraamatukogude sektsiooni 28. suveseminar toimus 11.–13. juunini Järvamaal koostöös Järvamaa Keskraamatukoguga. Kolme päeva sisse mahtusid erialajutud, kultuurireis Järvamaal ning tutvumine mitmete raamatukogudega. Viimase päeva ennelõuna möödus teises meeleolus Valgehobusemäe suusa- ja puhkekeskus. Arutati ja vahetati kogemusi seoses vallaraamatukogude moodustamisega. Toimusid ka maailmakohviku stiilis arutelud, kus laudkondade tööd juhtisid maaraamatukogude sektsiooni liikmed. Teemad: raamatukogu turundus ja avalikud suhted, raamatukogu kui teenuskeskus – tulevikuteenused ning kuidas, milleks ja kellega teha koostööd.

Maaraamatukoguhoidja päev toimus 30. oktoobril Pärnu Keskraamatukogus. Traditsiooniliselt tunnustati sel päeval ka aasta maaraamatukoguhoidja 2019 nominente.

8.–9. oktoobril viibisid maaraamatukogude sektsiooni liikmed koos Eesti raamatukoguhoidjate 20-liikmelise esindusega Brüsselis.

- ▶ **Koolituse toimikond**, juht Ilmar Vaaro, Tartu Ülikool.
Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/55-koolituse-toimikond#a2019>

Jätkus koolituste sari AK. 2019. aastal sai koolitus nimeks AK: *Aastate Kogemus*, 23. aprillil jagas oma teadmisi Rapla Keskraamatukogu pearaamatukoguhoidja Katrin Niklus. Arutleti raamatukogu tegevussuundade teisenemise, kogukonna teenistuses olemise, raamatukoguteenuste arengu, haldusreformi mõju, raamatukogude kõnekuse tõstmise, raamatukoguhoidjate pädevuste arendamise ning muude teemade üle. Elavas mõttevahetuses jäid kõlama erinevad lähenemisnurgad.

3. juunil toimus toimikonna väljasõit Tartusse, millesse oli kaasatud ka ühingu noorteklubi.

Toimikond püüab kaardistada erinevate raamatukogu tüüpide arenguid koolituse seisukohast. 21. novembril oli Eesti Rahvusraamatukogus toimunud arutelul külalisteks kooliraamatukogude

sektiooni juhatus. Koorusid välja mitmed olulised teemaarendused ja selgines milliseid kursusi vajavad kooliraamatukoguhoidjad.

Aasta jooksul toimus koostöö ühingu kutsekomisjoniga.

▶ **Lasteteeninduse toimikond**, juht Rita Raudsepp, Sindi Linnaraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/26-lasteteeninduse-toimikond#a2019>

Lasteteeninduse toimikonna koosolekul 1. märtsil Eesti Lastekirjanduse Keskuses arutati toimikonna aasta tegevust. Juhatuse liikme kohalt lahkus Maarja Pildre, asemele valiti Jaanus Kõuts. Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemia programmi koostas Ädu Neemre Tartu Linnaraamatukogust, suveakadeemia toimus 11.–19. juunini Tartus.

„Kogemuste tuur“ on ettevõtmine, kus toimikonna liikmed külastavad aasta lasteraamatukoguhoidjat või aasta lasteraamatukoguhoidja nominente. 21. mail tutvuti Tartu Linnaraamatukogus Ädu Neemre ja Anu Amor-Naritsa tööga.

22.–25. septembrini toimus õppereis Stockholmi raamatukogude lasteosakondadesse eesmärgiga tutvuda lasteteeninduse tööga Rootsi raamatukogudes ja kultuurikeskustes. Osalejateks olid 20 laste- ja noortega tegelevat raamatukoguhoidjat kõikidest Eesti maakondadest. Kahe päeva jooksul külastati ligi kümnet raamatukogu ja Astrid Lindgreni raamatutegelaste teemaparki Junibacken.

XVI üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päeval 18. septembril Paikusel osales 59 raamatukoguhoidjat. Lisaks erialaloengutele kuulutati välja aasta lasteraamatukoguhoidja 2019 nominendid.

▶ **Terminoloogiatoimikond**, juht Kalju Tammaru, Eesti Hoiuraamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/57-terminoloogiatoimikond#a2019>

Terminoloogia toimikond jätkas regulaarset terminitööd, aasta jooksul saadi kokku 9 korral. Loodi uusi terminikirjeid, täiendati vanu ning vastati kasutajate terminipäringutele. Avati 38 uut terminikirjet, uusi termineid sünonüümidenä lisati 45 kirjele (7 eesti ja võõrvasteid 38). Toimetati 163 sõnastikukirjet. Hetkel on raamatukogusõnastikus 6634 kirjet, neist 1156 tavakasutajale veel kättesaamatud. Need nõ töös olevad kirjed vajavad ülevaatamist, täiendamist ning vahel ka kaasajastamist.

XVI oskuskeelepäev „Veebisõnastik – see on imelihtne“ toimus koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga 8. oktoobril. Seekord keskenduti erinevatele veebisõnastikele ja anti ülevaade terminitööst nii riiklikus kui hariduslikus vaates.

Septembri lõpust detsembri alguseni toimus eesti keele aastale pühendatud ERÜ terminoloogiatoimikonna ja Rahvusraamatukogu korraldatud sõnaleiduri võistlus, et ergutada raamatukogu terminoloogia peale mõtlemist ja nii sisult kui vormilt kaasaegsemate või eestipärasemate sõnade loomist. Laekus rohkem kui 80-lt inimeselt 405 erineva kvaliteediga vastet kolmele välja pakutud terminile: raamatukoguhoidja 137, *pop-up*-raamatukogu 143, andmebaas 125. Vt ka: <https://www.nlib.ee/et/content/sonaleiduri-voistluse-voitjad-selgunud>

▶ **Vanaraamatu toimikond**, juht Aira Võsa, TLÜ Akadeemiline Raamatukogu.

Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/58-vanaraamatu-toimikond#a2019>

Vanaraamatu toimikond korraldas 17. mail kaua oodatud väljasõidu Tartusse. Toimikonna liikmed (16) külastasid vastremonditud Tartu Ülikooli Raamatukogu ning ERMi galeriis avatud näitust „Toolilugu“.

15. novembril tähistati toimikonna asutamise 25. aastapäeva erialase ettekandekoosolekuga Tallinna Linnaarhiivis. Üritusel osales 31 toimikonna liiget ja külalist. Ettekannetele järgnes õhtu kohvilaua ja ühispildiga. Üritusest ilmus Ave Teesalu ülevaade ajakirjas *Raamatukogu*.

- ▶ **Uue mõtte tööühm**, juhid Veronika Raudsepp-Linnupuu, Viljandi Linnaraamatukogu ja Kristel Veimann, Eesti Rahvusraamatukogu.
Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/435-uus-mote#a2019>

Uue mõtte tööühma kuulub 17 liiget, tööühma juhid on Veronika Raudsepp Linnupuu ja Kristel Veimann. Tegutsemisaasta fookuses oli kasutajasõbralikud teenused ning uuenduslikud e-lahendused. Tööühma liikmed kasutasid omavaheliseks suhtlemiseks peamiselt meililisti.

Tööühma kokkusaamisel 28. märtsil otsustati, et mõttetalgute fookuses on e-lahenduste arendused, nende tutvustused ja kaasava arutelu korraldamine.

13. mail toimusid Rahvusraamatukogu väikeses saalis kuuendat korda mõttetalgud alapealkirjaga „Kasutaja võidab“. Eesmärk oli saada ülevaade raamatukoguvõrgu teenuste edendamise plaanidest, tutvustada Eesti raamatukogusid puudutavad e-süsteemide arendusprojekte, nt projekti „Raamatud liikuma“ ja raamatukogusüsteemi uuendamine. Ettekanded ja grupitööde kokkuvõtted (<https://bibliumt.wordpress.com/ettekanded/>)

- ▶ **Noorteklubi**, juht Heleen Karja, Eesti Rahvusraamatukogu.
Ülevaade 2018. a tegevusest noorteklubi kodulehel <http://noorteklubi.weebly.com/>

Noorteklubil on tegutsemise viie aasta jooksul kujunenud omad traditsioonid. Talveseminar „Teenuse disainimine ja arendamine“ toimus 11. veebruaril Eesti Rahvusraamatukogus. Seminaril osales 25 inimest. Teemadena võeti läbi teenusedisain, miks klient vajab mingit teenust ning kuidas vastata kliendi soovidele. Kokkuvõte: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/talveseminari-kokkuvote>

Aastakoosolekul 3. mail Põltsamaa raamatukogus vaadati tagasi 2018. aastale ning planeeriti 2019. aasta tegevusi. Osalejaid oli 11. Kokkuvõte: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/ulevaade-aastakoosolekust6413213>

27.–28. juunini oli *Baltic Meeting* Tallinnas, osalesid Läti, Leedu ja Eesti noorteklubide 10 liiget, et tutvuda ja vahetada kogemusi. Seekordse kohtumise teema oli "Kes on raamatukoguhoidja?". Räägiti raamatukogundusliku töö muutuvast loomusest - mis oli, on ja tuleb. Muuhulgas räägiti põnevatest projektidest Balti riikide raamatukogudes. Kokkuvõte: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/ulevaade-baltic-meetingust>

7.– 8. augustil Maaritsas toimunud *BibliCamp6* ja teemaks oli sise- ja väliskommunikatsioon. Osalejaid oli seekord 13. Külastati Saverna Rahvaraamatukogu, Põlvamaa Talurahvamuuseumit ning vaatasime Kanepi harrastusteatri etendusest „Uljas neitsi“. Suveseminari korraldamist toetas Kanepi vallavalitsus.

Kokkuvõte: <http://noorteklubi.weebly.com/uudised/biblicamp-6-sise-ja-valiskommunikatsioon>

Heleen Karja osales 21.–31. augustini Ateenas IFLA New Professionals meetingul ja IFLA-l.

- ▶ **Eks-klubi**, juht Reet Oruste.
Tegevuse kokkuvõte: <http://eru.lib.ee/index.php/63-eks-klubi#a2019>

Eks-klubi oli jätkuvalt tegus. Aasta jooksul kohtuti kümnel korral. Lisaks oli kõigil soovijail võimalus saada kokku iga kuu esimesel esmaspäeval Mauruse pubis. Kui algul oli kahtlejaid, kas asjal on mõtet, siis kooskäimine on ennast õigustanud ja kord-korralt on kohalolijate arv suurenenud. Teemad on olnud erinevad – päevapoliitika, soovitused raamatutele, filmidele, näitustele, klubi üritused ja arutelud nende ümber jne.

Aasta suurim ettevõtmine ja õnnestumine oli Oodi külastus Helsingis, aga ka bussireis Viitna - Kadrina - Neeruti - Väike-Maarja – Simuna – Rakke – Varangu - Järva-Jaani. Teoks said küünlavalgusega õhtupoolik kohvilauas mälestuste jagamisega Kännukuke raamatukogus, kohtumine Tunne Kelamiga, jalutuskäigud Noblessneri sadamalinnakus ja koos Voldemar Kuslapiga Rahumäe kalmistul. Külastati

Eesti rahvusringhäälingu muuseumi ja televisiooni maja, Okupatsioonide muuseumi ja EKA uut maja. Aasta lõppes jõulupeoga.

Kogude toimkonnas (juht Kate-Riin Kont) ja rahvaraamatukogude komplekteerimise töörühmas (juht Tiina Talvet, Rapla Keskraamatukogu) 2019. aastal tegevust ei toimunud.

- ▶ Piirkondlikult tegutsesid 2019. aastal **Tartumaa Kogu, Võrumaa Ühendus ja Pärnumaa Ühendus.**

Info ja kommunikatsioon

ERÜ tegevust on tutvustatud erinevatel erialastel kogunemistel ja ka laiemalt. Juhatuse esimees Katre Riisalu on saatnud infot juhatuse tegevuse kohta listi, infot jagatakse ERÜ kodulehel ja Facebookis. Ajakirja Raamatukogu ERÜ veerus on kajastamist leidnud üle paarikümne ERÜ suurema ja väiksema ettevõtmise. Leedu erialajakirjas *Tarp knygy* ilmus Katre Riisalu artikkel - Koos töötades oleme tugevamad ja kuuldavamad.

Suuremate ürituste eel saadab ERÜ büroo välja pressiteate, mille tulemusena on toimunud mitmed meediakajastused. 2019. aastal leidsid suuremat vastukaja vanglaraamatukogude probleem, IT-vaatlik kampaania ja nagu ikka kõnekoosolek ja raamatukoguhoidjate tunnustamine. Aasta jooksul oli 3 intervjuud televisioonis, 5 intervjuud raadios ning tunnine raadiosaade „Vasar.“

2019. aastal ilmunud artiklid ERÜ üritustest ajakirjas Raamatukogu jm.

ERÜ aastakoosolek ja kõnekoosolek. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 28

Jõesaar, Piret, Tõnisson, Jaana. Baltic Meeting – Baltimaade noorte kohtumispaik. // Raamatukogu (2019) nr 4, lk 38–39

Kalvik, Ülle. Erialaraamatukogude sektsioon tutvus Tallinna Teeninduskooliga. // Raamatukogu (2019) nr 1, lk 36–38

Kalvik, Ülle. Öppereis Viis Krakowisse. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 31–35

Kuuse, Ülle. XII teadus- ja erialaraamatukogude päev. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 30

Nool, Maris. Noorteklubi talveseminaril disainiti teenust. // Raamatukogu (2019) nr 2, lk 38–39

Olevsoo, Reet, Riisalu, Katre. Meie parimad töötavad Põlvamaal, Viljandis, Tartus ja Tallinnas. // Raamatukogu (2019) nr 2, lk 30–37

Olevsoo, Reet. Raamatukogupäevad 2019 avati Kosel. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 29

Otsitakse uusi sõnu. // Raamatukogu (2019) nr 2, lk 41

Paasik, Lea. Kooliraamatukogude sektsiooni mullustest tegemistest. // Raamatukogu (2019) nr 1, lk 38–39

Rand, Lea. Maaraamatukogude tänavusest suveseminarist. Ja päris esimesest ka. // Raamatukogu (2019) nr 5, lk 38–41.

Raudsepp, Rita. Lasteraamatukoguhoidjad pidasid plaane Paikusel. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 40

Raudsepp-Linnupuu, Veronika. Mõttetalgud vol 6: Kasutaja võidab? Arvutid mõtlema, raamatud liikuma. // Raamatukogu (2019) nr 3, lk 36–40

Riisalu, Katre jt. Vabatahtlikule tööle tuginedes tuleb tegus aasta! // Raamatukogu (2019) nr 1, lk 32–35

Ross, Sille, Tanilsoo, merle. Rootsi raamatukogud üllatasid ja inspireerisid. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 36–39

Talvi, Krista. Raamatukoguhoidja kutse taotlemisest. // Raamatukogu (2019) nr 3, lk 41

Tappo, Jaanika. *BibliCamp 6* – sise- ja väliskommunikatsioonist raamatukogudes. // Raamatukogu (2019) nr 4 lk 40–41

Tiisel, Kaja. Vanaraamatu toimkond Toompeal. // Raamatukogu (2019) nr 1, lk 39–40

Tõiste, Tuuliki. Prantsuse raamatukoguhoidjad Eesti raamatukogudes. // Raamatukogu (2019) nr 2, lk 40

Välbe, Kai. Veebisõnastik – see on imelihtne. // Raamatukogu (2019) nr 5, lk 37

Volt, Mihkel. Kuidas maaraamatukoguhoidjad Brüsseli käisid ehk mis neile tööl rõõmu valmistab ja mis neid häirib. // Raamatukogu (2019) nr 5, lk 5–17

Välbe, Kai. Raamatuhaldjad tutvustavad hoppraamatukogus uut andmelat. // Raamatukogu (2019) nr 6, lk 20–21

ERÜ esindatus organisatsioonides Eestis

- Autorihüvitusfond: Asko Tamme
- Kultuuriministeeriumi Rahvaraamatukogude Nõukogu: Katre Riisalu, Asko Tamme
- Ajakirja Raamatukogu toimetuskolleegium: Reet Olevsoo, Kristina Pai, Asko Tamme
- Kultuuri Kutsenõukogu: Reet Olevsoo
- Eesti Vabaharidusliit: Reet Olevsoo
- Eesti Koostöö Koda: Katre Riisalu
- Standardikeskuse standardimise tehnilise komitee EVS/TK22 vaatlejaliige: Ülle Siska

ERÜ koostööpartnerid ja toetajad

- Eesti Koostöö Kogu,
- Eesti Lastekirjanduse Keskus,
- Eesti Rahvusraamatukogu ,
- ETKA *Andras* ,
- Haridus- ja Teadusministeerium ,
- Harju Maakonnaraamatukogu ,
- Järvamaa Keskraamatukogu,
- Kirjastus Koolibri ,
- Kose raamatukogu;
- Kultuurkapital ,
- Kultuuriministeerium ;
- Kutsekoda;
- Lääne Maakonna Keskraamatukogu ,
- Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis;
- Pärnu Keskraamatukogu ,
- Riigi Infosüsteemide Amet;
- Rapla Keskraamatukogu ,
- Tallinna Keskraamatukogu;
- Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu ,
- Tartu Ülikooli Raamatukogu ,
- Valga Keskraamatukogu;
- Viljandi Linnaraamatukogu;
- Võrumaa Keskraamatukogu.

Rahvusvaheline koostöö

Rahvusvahelises tegevust kavandades tugineb ERÜ Kultuuripoliitika 2020 põhialustele, kus rõhutatakse vajadust osaledes aktiivselt rahvusvaheliste organisatsioonide töös ja kultuurivaldkonna poliitikate kujundamisel.

ERÜ on Rahvusvahelise Raamatukoguühingute ja –institutsioonide Liidu (IFLA) ja Euroopa Raamatukogu-, Info- ja Dokumentatsiooniühenduste Büroo (EBLIDA) liige. ERÜ esindajad on valitud IFLA kolme sektsiooni alalise komitee liikmeks: aastateks 2017–2021: Ilmar Vaaro hariduse ja koolituse sektsioonis ning Jane Makke sisuanalüüsi ja -vahenduse sektsioonis ja 2015–2019 Katre Riisalu raamatukoguühingute juhtimise sektsioonis.

7.–8. veebruaril osales Katre Riisalu IFLA raamatukoguühingute sektsiooni alalise komitee koosolekul Oslos. Lepiti kokku, et IFLA aastakonverentsil Ateenas toimub sektsiooni sessioon „Raamatukoguühingute piiriülesest koostööst” ning seal peab ettekande Balti riikide raamatukoguühingute koostööst ka Katre Riisalu.

24.–30. augustil toimunud IFLA aastakonverentsil Ateenas osalesid ERÜst Katre Riisalu, Krista Visas ja Tuuliki Tõiste. Krista Visase osalemist toetasid KÜSK ja Pärnu Keskraamatukogu, Katre Riisalu

osavõtumaksu tasus osaliselt Kultuurkapital, Tuuliki Tõiste sõitu finantseeris Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu.

EBILDA konverents toimus 24.–25. juunini Dublinis lirmaal ja seal osales ERÜ juhatuse esinaine.

PublicLibrary2020 eestvõtmisel toimus 8.–9. oktoobril Euroopa Parlamendi hoones Brüsselis Euroopa raamatukogude innovatsioonimeses „*Generation Code: Born at the Library*“. Interaktiivne näitus-mess on eelkõige mõeldud Euroopa Parlamendi saadikutele, näitamaks raamatukogude virtuaalset ja IT-alast võimekust. Katre Riisalu kohtus Eesti Euroopa Parlamendi saadikutega, Eestist osales messil Tallinna Keskraamatukogu.

8.–9. oktoobril oli ka raamatukoguhoidjate 20-liikmeline esindus Brüsselis. Gruppi kuulusid peamiselt maaraamatukogude sektsiooni liikmed, aga ka ajakirja Raamatukogu toimetaja, ERÜ büroo juhataja ja ERÜ juhatuse liikmed. Euroopa Parlamendi saadiku Andrus Ansipi kutsel oli võimalus tutvuda Euroopa Parlamendiga ning tutvuda näitusega „*Generation Code*“.

3.–4. aprillil 2019 korraldas ERÜ kahekümnele Prantsuse raamatukogujuhile lühiettekannetega seminari, kus tutvustati Eestit ning eesti raamatukogundust. Kuna külaliste esmane huvi oli Eesti kui e-riik, siis keskendusime eelkõige tehnika ja tehnoloogia ning õppimisega seonduvatele teenustele. Krista Visas rääkis Eesti ID-kaardist ja selle kasutamise võimalustest riigiga suhtlemisel ja teenuste kasutamisel, e-riik on järjekordade- ja paberivaba. Asko Tamme tutvustas Tartu linnaraamatukogu projekte TartuFic ja Jutupeatust. Kolleegid Prantsusmaalt külastasid raamatukogusid Tallinnas, Märjamaal ning Pärnus.

18. juunil 2019 toimus Pärnu Keskraamatukogus Eesti, Läti ja Leedu kutseühingute juhatuste ühisseminar, kus arutati koostöövõimalusi kolme riigi ühingute vahel. Kolleegidele tutvustati uusi projekte ja ettevõtmisi Eesti raamatukogudes, ühingute juhatuste esimehed andsid ülevaate viimaste aastate arengutest, tegevustest ning õnnestunud ettevõtmistest ja kõne all oli 2020. oktoobris toimuv Balti raamatukoguhoidjate kongress Eestis. Eesmärk oli leida ühised teemad, mis kõnetaksid eri riikide raamatukoguhoidjaid. Allkirjastati kolmepoolne memorandum, mis kinnitas soovi jätkata Balti riikide kongresside traditsiooni.

2019. aasta oktoobrikuu esimesel nädalal külastas mitmeid Eesti raamatukogusid 20-liikmeline Kaunase piirkonna raamatukoguhoidjate esindus. Toimus ka kohtumine ERÜga, kus Katre Riisalu rääkis ERÜ tegevusest ja Eesti raamatukogudest laiemalt. Suurt huvi tunti meie kutse- ning koolitussüsteemi vastu.

18.–21. septembril toimus Ukrainas Lvivis X rahvusvaheline raamatukogude foorum. Väliskülaliste ettekanded olid koondatud istungile „Uus stiil Euroopa raamatukogudes“. Oma kogemust jagasid esinejad Leedust, Poolast, Horvaatiast, Valgevenest ja ettekandega „*Eesti rahvaraamatukogud 21. sajandil*“, Katre Riisalu Eestist. Eesti raamatukogudel on kogemust, mida kolleegidele jagada. Elevust saalis tekitasid nii meie raamatukogude muusika- ja spordiriistade laenus kui ka õmblustoad ja seemneraamatukogu. Ukraina raamatukogude ühinguga seob ERÜd mõne aasta tagune koostööleping. ERÜ-d esindasid foorumil juhatuse esimees ja büroo juhataja.

Kirjastustegevus

► ERÜ aastaraamat 2018/30

2019. aastal ilmus aastaraamat järjenumbriga 30. Põhiosas avaldati ettekanded ja ülevaateid, mis peeti Eesti raamatukoguhoidjate XI kongress „Raamatukogu on vabadus“. Aastaraamatu toimetuskolleegiumi kuulusid Katre Riisalu ja Reet Olevsoo, keeleteoimetaja oli Aili Norberg, kaanekujunduse tegi Katri Kiik. Väljaanne ilmus trükist oktoobris ja on arhiveeritud Digaris.

▶ Ajakiri Raamatukogu

Koostöös Eesti Rahvusraamatukoguga antakse välja erialaajakirja „Raamatukogu“. 2019. aasta jääb ajalukku sellega, et ajakiri avalikustatakse kohe veebis, soovijad saavad tellida nõudetrükise digitrükikojast Trükiviis.

Finantstegevus

▶ Toetused

Kultuuriministeeriumi partnerorganisatsiooni tegevustoetus

Kultuuriministeerium on 2018. ja 2019. aastal toetanud ERÜ tegevust taotlusvoorst „Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogunduse valdkonnaüleste partnerorganisatsioonide tegevustoetus“. Taotlusvooru eesmärk on toetada Eesti kultuuriväärtuste valdkonnas kultuuripoliitika elluviimist kaasates muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonnaülesteid kolmanda sektori asutusi ehk partnerorganisatsioone. 2019. aasta toetus kasutati eesmärgipäraselt ning korraldati mitmete ERÜ struktuuriüksuste tegevust, projektikonkurssi „Raamatukogu-muuseumid-noored“, tasuta EBLIDA ja IFLA liikmemakse ja kasutati osaliselt nende organisatsioonide aastakonverentsidel osalemiseks, kasutati personalikuluks (osaliselt) jm.

Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus

ERÜ kooliraamatukogude sektsioon kasutas tegevustoetust kooliraamatukoguhoidjatele koolituste läbiviimiseks (osaliselt).

Eesti Keele Instituudi tegevustoetus

Toetust kasutas terminoloogiatoimkond raamatukogusõnastiku täiendamiseks ja toimetamiseks, terminoloogiatoimkonna töökoosolekute korraldamiseks ja 14. oskuskeelepäeva korraldamiseks, sh raamatukogunduslike uudissõnade võistluse korraldamiseks.

Kultuurkapitalist ja Kodanikuühiskonna Sihtkapitalist taotleti ja saadi toetust IFLA aastakonverentsil osalemiseks

▶ Tulud ja kulud

RAHA	2019	2018
01.01. kassas ja pangas kokku	17 456,99	15 838,08
Laekus	83 786,87	88 773,80
Kulutati	81 787,65	87 454,89
31.12. kassas ja pangas kokku	19 156,21	17 156,99
<i>s.h. kassas</i>	<i>671,94</i>	<i>586,72</i>
<i>pangas</i>	<i>18 484,27</i>	<i>16570,27</i>

TULUD		
Sihtfinantseerimine, s.h.	39 176,18	46 650,00
<i>Kultuuriministeerium toetus</i>	<i>34 812,00</i>	<i>28 490,00</i>
<i>Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus</i>	<i>2 000,00</i>	<i>0</i>
<i>Kultuurkapitali toetus</i>	<i>320,00</i>	<i>5 500,00</i>
<i>Hasartmaksumängu Nõukogu toetus</i>	<i>0</i>	<i>10 360,00</i>
<i>Eesti Keele Instituut</i>	<i>1 800,00</i>	<i>2 300,00</i>
<i>Kodanikuühiskonna Sihtkapital</i>	<i>244,18</i>	
Sisseastumis- ja liikmemaksud, s.h	11 604,38	11 623,87
<i>toetajaliikmete liikmemaks</i>	<i>1665,00</i>	<i>1669,00</i>
Osavõtumaksud	23 375,01	26 335,25
Kutseomistamistasu	550,00	408,85
Trükiste müük	1 410,00	3 354,00
Muud tulud	7 610,36	398,71
Finantstulu	2,94	3,12
Kokku tulu	83 728,87	88 773,80
KULUD		
Ürituste korralduskulud	25 496,77	40 843,27
Kutseandmine (v.a töötasu)	93,31	296,80
Koostööprojekti kulud (v.a. töötasu)	8 696,00	9 000,00
Tunnustamine (s.h uudissõnade auhind)	620,67	575,00
Trükikulud	880,00	5 568,00
Tööjõukulud, s.h.:	24 289,34	24 743,90
<i>töötasu (palk, loengutasu, honorarid)</i>	<i>18 153,47</i>	<i>18 493,19</i>
<i>tööjõumaksud</i>	<i>6 135,87</i>	<i>6 250,71</i>
Koolitusreiside kulu	12 678,61	
Rahvusvaheline koostöö (lähetuskulud)	5 278,80	1 751,35
Organisatsioonide liikmemaksud	1 090,00	1 019,00
Mitmesugused tegevuskulud (kantselei-, side-, lähetuskulud, pangateenus)	2 306,15	3 657,57
Jagatud annetused (Ivi Tingre fond)	300,00	0
Tegevuskulud kokku	81 729,65	87 454,89
ARUANDEAASTATULEM (+/-)	+1 999,22	+1 318,91

KOKKUVÕTE

Kokkuvõttes oli 2019. aasta oli ERÜ tegevuses aktiivne, toimusid üleriigilised üritused, seminarid, teabepäevad ja koolitusreisid. Mitu suurt üleriigilist üritust toimus Pärnu Keskraamatukogus, aitäh hea koostöö eest.

Kolmandat korda toimus valdkonnaülene projektikonkurss „Raamatukogud-muuseumid-noored“. Jätkus aktiivne rahvusvaheline koostöö, edendati koostööd rahvusvahelisel tasandil ja Balti riikide kutseühingutega.

Ilmus ERÜ aastaraamat 2018/30 ja koostöös Eesti Rahvusraamatukogu ajakiri Raamatukogu.

Võrreldes varasemate aastatega ei ole liikmemaksu laekumises kahjuks positiivseid muutusi toimunud.

Katre Riisalu
ERÜ juhatuse esimees

12. veebruar 2020